Werk en Inkomen Lekstroom

Gemeente XXX
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus XX
XXXX XX XXXX

Bladnummer: 1/10
Contactpersoon: J. Treep
Afdeling: Strategie & JZ
Telefoon: 06 – 11 43 06 42
E-mail: j.treep@wil-lekstroom.nl

Nieuwegein, 3 december 2025

Ons kenmerk:
Uw kenmerk:
Betreft: Ontwerp kaderbrief Werk en Inkomen Lekstroom 2027

Geachte Raad,

Hierbij bieden wij u de ontwerp Kaderbrief Werk en Inkomen Lekstroom (hierna: WIL) 2027 aan. Deze Kaderbrief 2027 is in nauwe samenhang opgesteld met ons eerder vastgestelde Meerjarenbeleidsplan 2026 – 2028. Dit Meerjarenbeleidsplan is meegestuurd in de bijlage. Het beleidsplan beschrijft onze opdracht, beleidsvoornemens en inzet voor de komende jaren. Het beleidsplan bevat ook de financiële kaders voor de komende jaren, inclusief een meerjarenbegroting op hoofdlijnen. Daarmee vormt het Meerjarenbeleidsplan de basis voor de komende kaderbrieven en begrotingen van de jaren 2026-2028 (en dus ook deze Kaderbrief 2027). Deze Kaderbrief is in dat licht de tweede jaarschijf waarin wij beleidsmatige en financiële ontwikkelingen voor 2027 aangeven. Wij vragen u om, zoals vastgelegd in onze gemeenschappelijke regeling, een zienswijze op deze ontwerp Kaderbrief te geven. Wij ontvangen uw zienswijze graag uiterlijk 28 februari 2026.

Wij voegen onze reactie op uw zienswijzen op de 1e Begrotingswijziging 2025 en de Turap, evenals die van de andere drie gemeenten en de Cliëntenraad WIL, als bijlage toe aan de definitieve Kaderbrief 2027. Deze vormt de basis voor de uitwerking van de Begroting 2027. Wij nemen uw zienswijzen op in de Ontwerp Begroting 2027 waarbij we tevens aangeven op welke wijze wij de zienswijzen in de begroting verwerken. Medio april 2026 ontvangt u de ontwerp Begroting 2027 met het verzoek daar een zienswijze op in te dienen.

Notabene
Deze Kaderbrief bevat een eerste realistische beleidsmatige en een (op hoofdlijnen) financiële doorkijk richting 2027, maar geen volledig uitgewerkte begroting. In de huidige systematiek bouwt WIL de begroting van jaar X op de jaarrekening van jaar X-2. Het opleveren van een volledig uitgewerkte begroting bij de Kaderbrief zou betekenen dat we moeten voortborduren op jaar X-3. Dat is in onze ogen niet wenselijk.

In het Meerjarenbeleidsplan WIL 2026-2028 is echter wel al een meerjarenbegroting op hoofdlijnen uitgewerkt. Dit biedt een fundament om voor 2026 en verder een realistische financiële doorkijk te geven.

Leeswijzer
De ontwerp Kaderbrief 2027 schetst de inhoudelijke en financiële kaders op hoofdlijnen voor het jaar 2026. Dat is conform de wet (Artikel 34b Wgr) en de GR WIL (artikel 25).

Hierna beschrijven we eerst in paragraaf 1 onze generieke inzet in 2027. Daar waar deze afwijkt van hetgeen in het Meerjarenbeleidsplan is opgenomen, gaan we hier nader op in. Paragraaf 2 gaat in op de Ontwikkelagenda WIL: waar staan we, wat gaan we specifiek verder doen om onze dienstverlening te borgen en waar nodig/mogelijk verder door te ontwikkelen in balans met de beschikbare financiële middelen? Ook hier geldt, uiteraard waar nodig met een inschatting van de inhoudelijke en financiële consequenties. In paragraaf 3 tot slot, de financiële paragraaf, geven wij een overzicht van de financiële consequenties die in de 1e Begrotingswijziging 2026 verwerkt zullen worden. We ronden deze kaderbrief af met een schematisch weergave op welke momenten de raden in de gehele P&C-cyclus voor het jaar 2027 worden meegenomen en welke formele mogelijkheden de raden hierbij ter beschikking staan.

1. Onze inzet in 2027

Voor wat betreft onze beoogde inzet in 2027 en de resultaten die hierbij horen sluiten wij aan op het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028. De meerjarige financiële kaders die hierbij horen zijn gebaseerd op de Begroting 2026 (inclusief 1ste Begrotingswijziging 2026) en de uitgangspunten die wij in het beleidsplan hebben opgenomen. Verder benoemen we een aantal landelijke, regionale en interne ontwikkelingen die ten tijde van het schrijven van het Meerjarenbeleidsplan begin 2025 nog niet aan de orde waren. Denk aan veranderde wet- en regelgeving en regionale ontwikkelingen waartoe WIL zich te verhouden heeft.

- Allereerst zijn dit landelijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving, concreet de *Participatiewet In Balans* (PIB). Met het aannemen van de wet door de Eerste Kamer eind september treedt deze in werking per 1 januari 2026[1]. De wet telt ruim twintig maatregelen die meer ruimte geven om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt goed te ondersteunen. De belangrijkste bedoeling van deze wet is de Participatiewet eenvoudiger, menselijker en effectiever te maken, met focus op vertrouwen, eenvoud en maatwerk. Ruwweg onderscheiden we drie sporen die de komende jaren effecten kunnen hebben op de WIL-organisatie. Spoor 1) betreft kortetermijnmaatregelen die de uitvoering van de P-wet direct verbeteren. Spoor 2) gaat over een fundamentele herziening van de P-wet op langere termijn, en Spoor 3) betreft de versterking van vakkundigheid van professionals (denk aan competentieontwikkeling en andere manieren van uitvoering). WIL heeft -intern aanwezige- projectleiderscapaciteit toegewezen om de komende jaren de inhoudelijke en organisatorische consequenties te kunnen implementeren in de organisatie. Onze beleidsmedewerkers hebben hierin een beleidssignalerende functie richting de projectleider. Uiteindelijk is de meeste impact voorzien voor de uitvoerende teams.
- Daarnaast is de *Wijziging Wet SUWI* (Wet Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen) van belang. De wijziging beoogt een verbeterde dienstverlening voor werkenden, werkzoekenden en werkgevers. Dit moet worden bewerkstelligd door een betere samenwerking tussen publieke partijen (UWV en gemeenten) en private parten op de arbeidsmarkt. De Lekstroomregio valt onder de Arbeidsmarktregio Midden-Utrecht (AMR-MU), in dit verband wordt uitvoering gegeven aan de verbeterdoelstellingen. Bovendien wordt hier de meerjarenagenda (beleids- en uitvoeringsagenda) arbeidsmarkt gevormd. Eén van de relevante ontwikkelingen is de hervorming van de regionale arbeidsmarktinfrastructuur naar een toekomstig Werkcentrum. Dit Werkcentrum wordt uitgerold als het centrale loket voor werkgevers en werkzoekenden in de regio. WIL vertegenwoordigt de Lekstroomgemeenten op het Werk- en Inkomensdomein via diverse overlegtafels (transitieteam, beleidsoverleg, governanceoverleg, etc.). De afgelopen periode is voor de Arbeidsmarktregio's incidenteel geld vanuit het Rijk ter beschikking gesteld. Voor de komende jaren wordt dit afgebouwd en is duurzame (structurele) dekking nodig. Dit zal sectoroverstijgend moeten worden gedragen door bedrijven, onderwijs en gemeenten.
- Ten derde noemen we de wet *Van school naar duurzaam werk* (VSNDW). Deze wet zet in op een betere samenwerking tussen scholen, doorstroompunten en gemeenten, met daarbij

[1] https://www.eerstekamer.nl/nieuws/20250930/participatiewet_in_balans

inzet op verbeterde/aanvullende loopbaanbegeleiding. Dit met name gefocust op jongeren tot 27 jaar. Doelstelling is om deze jongeren met een (risico op een) afstand tot de arbeidsmarkt te ondersteunen, zodanig dat ze duurzaam aan het werk komen of economisch zelfstandig worden. Ook deze wet is onderdeel van de meerjarenagenda van de Arbeidsmarktregio, waar WIL en de Lekstroomgemeenten aan tafel zitten.

- Ten slotte is de *Wet proactieve overheid* in september 2025 in de Tweede Kamer ingediend, dit wetgevingsproces is nog niet afgerond maar we houden dit actief in de gaten. Het wetsvoorstel stelt instanties als het UWV, SVB en gemeenten beter in staat om inwoners actief te informeren als ze recht hebben op een uitkering of voorziening maar hier nog geen gebruik van maken.

Op regionaal- of ketenniveau benoemen we ook een belangrijke ontwikkeling. Dit is al benoemd in het Meerjarenbeleidsplan en tegelijkertijd vindt steeds meer inkleuring plaats. De programma's Werk, Inkomen en Inkomensondersteuning zijn onlosmakelijk verbonden met het SILW-traject (Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt). Dit regionale traject is opgestart met een analyse van het bureau Berenschot in 2023-2024. Die concludeerde dat: "De huidige sociale infrastructuur die werkdienstverlening (in de Lekstroom) biedt.. ..ontoereikend is en moet worden aangepast. Daarom hebben de Lekstroomgemeenten afgesproken om toe te werken naar een meer gefocuste, gecoördineerde en geharmoniseerde uitvoering van de Participatiewet".

In lijn met dit advies en het daaraan verbonden besluit, is in het voorjaar 2025 een onafhankelijke ketenregisseur / kwartiermaker aangesteld. De activiteiten in dit regionale SILW-proces kunnen niet los gezien worden van de ontwikkelagenda van WIL. In lijn met het doel om meer te focussen, te coördineren en te harmoniseren wordt dan ook intensief tussen WIL en SILW samengewerkt. Een deel van de ontwikkelagenda heeft een directe afhankelijkheid met het SILW-traject en andersom. Dat wordt in onderstaande omschrijvingen van de voortgang van de ontwikkelagenda duidelijk.

Binnen de interne organisatie van WIL benoemen we een laatste ontwikkeling die de komende tijd aandacht behoeft. Per ingang van Q4 2025 geven we vorm aan een verbeterde P&C-cyclus met verbeterde en eenduidige sturingsinformatie. Dit doen we (in lijn met eerdere toezeggingen op zienswijzen) vanuit een ketenbrede werkgroep zodat de behoeften vanuit de Lekstroomgemeenten én WIL goed in beeld komen en afgestemd worden. Voor dit laatste onderwerp is per november 2025 een programmamanager aan boord om de *run* (verbeteren P&C-cyclus) en *change* (Ontwikkelagenda) van onze dienstverlening te verbinden en verder te brengen.

2. De Ontwikkelagenda WIL: dit gaan we doen in 2027

a. De context

In 2025 is met de Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL (HODW) de dienstverlening en opdracht van WIL op onderdelen aangescherpt. Dit is vertaald naar een Ontwikkelagenda: met deze agenda schetsen we een nieuwe balans tussen onze dienstverlening, opdracht en financiën. De Ontwikkelagenda is onderdeel van het Meerjarenbeleidsplan 2026 – 2028 van WIL. Via een negental actielijnen houden we focus en regie op onze verschillende beleidsinhoudelijke programma's en het programma bedrijfsvoering. Het doel van alle initiatieven binnen deze actielijnen is om de dienstverlening op een hoger en eigentijdser niveau te brengen als ook een positieve impact op de kosten te hebben. Deze oorspronkelijke Ontwikkelagenda treft u in de bijlage van deze Kaderbrief aan.

b. Verschillen in fasering

WIL staat aan de vooravond van de uitvoering van het Meerjarenbeleidsplan 2026 – 2028 en daarmee de Ontwikkelagenda. De stand van zaken op de verschillende actielijnen volgt in de volgende alinea. We constateren dat de ene actielijn meer in de voorbereidende (planvorming)fase zit, en andere actielijnen al in de (beginnende) uitvoeringsfase zitten. We willen transparant zijn in dat niet alles (tegelijk) kan. We hebben ook onze dagdagelijkse dienstverlening op een hoog niveau te houden. Dat betekent dat we rekening moeten houden met het verandervermogen en de uitvoeringscapaciteit binnen de verschillende programma's, dit geldt voor zowel onze beleids- als uitvoeringscollega's als onze projectmanagers. Tegelijkertijd willen we ambitieus zijn en voortgang bieden op de afgesproken actielijnen. Dat betekent dat we per actielijn een concrete procesmatige

update zullen geven wanneer u wat van ons kunt verwachten. Zo wordt duidelijk in welke fasering de Ontwikkelagenda wordt uitgevoerd en wanneer we op de verschillende actielijnen de eerste resultaten kunnen verwachten.

c. Update op de actielijnen
Onderstaand gaan we nader in op de negen actielijnen van de Ontwikkelagenda. Een aantal actielijnen heeft de insteek de dienstverlening verder te willen verbeteren, een aantal actielijnen heeft de insteek vooral een bijdrage te kunnen/willen leveren in het kader van de financiële uitdagingen waarvoor de Lekstroom gemeenten en WIL staan.

A Brede Toegang
Deze actielijn als onderdeel van de ontwikkelagenda is een SILW-project geworden met een werkgroep waar WIL haar bijdrage aan levert. Dit sluit aan op het logisch organiseren van deze dienstverlening op ketenniveau. De verwachting is dat de besluitvorming en verdere implementatie van de brede toegang plaatsvindt vanaf het voorjaar van 2026. De organisatorische en financiële consequenties voor WIL worden vanaf dan duidelijk.

B Meer lokale en afgestemde dienstverlening
In 2026 willen we voor minimaal één programma qua dienstverlening bij een of meerdere lokale initiatieven aansluiten. Dit wordt nog verder uitgewerkt, dus de schaal en breedte van onze dienstverlening kunnen wij nog niet inschatten. Hierin zijn wij ook afhankelijk van de lokale ontwikkelingen en experimenten, bijvoorbeeld vanuit SILW. Eerst inventariseren we hoe we deze actielijn vorm en inhoud kunnen geven. In Q1 2026 volgt een plan van aanpak op hoe we de meer lokale en afgestemde dienstverlening binnen de gemeenten verder vormgeven.

C Digitalisering en automatiseren dienstverlening
Een verdere vorm van digitalisering en automatisering van onze dienstverlening is op onderdelen noodzakelijk om inwoners en klanten nog beter en efficiënter van dienst te kunnen zijn. Zeker daar waar het om automatisering gaat, gaat daar echter een stap van vereenvoudiging aan vooraf; zie ook meer daarover onder F. WIL komt met een voorstel in Q1 2026 met een inhoudelijk plan van aanpak op het gebied van digitalisering en automatisering van onze dienstverlening.

D Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt
Dit is geen actielijn (meer) vanuit WIL maar een gezamenlijk traject dat is opgezet vanuit ketenniveau, belegd bij de kwartiermaker/ketenregisseur. WIL draagt hieraan bij in denk- en uitvoeringscapaciteit.

E Harmonisering Minimaregelingen
Binnen de Lekstroomgemeenten merken wij de bereidheid om het gesprek met WIL en de andere gemeenten aan te gaan over de mogelijkheden van harmonisering. Hiervoor is een belangrijke stap dat WIL verschillende scenario's schetst inclusief de mogelijke gevolgen voor inwoners en klanten als ook de bedrijfsvoering, kosten e.d. hierbij in beeld brengt. In 2025 is er middels Fase 1 voor een drietal regelingen een efficiencyslag gemaakt (BB, IIT, CZM). De Bijzondere Bijstand en Individuele Inkomenstoeslag zijn hierbinnen volledig geharmoniseerd. Er is meer balans aangebracht tussen onze opdracht, de dienstverlening en middelen. Er vindt inmiddels besluitvorming plaats op het eindproduct van Fase 1. De implementatie hiervan vindt in 2026 plaats.

Fase 2 focust zich op het herontwerp (Bijzondere Bijstand en Alternatief scenario collectieve zorgverzekering). Er wordt gewerkt aan een businesscase, voorzien in Q4 2025 of Q1 2026, waarna besluitvorming via het college volgt. We verwachten financiële effecten per 2027.

De aframing van fase 1 aan regelingskosten is € 3.605. De incidentele implementatiekosten zijn € 75.000, hiervan nemen we € 35.000 mee naar 2026. De opbrengsten Fase 2 zijn nog niet in te schatten. Uitgaande van positieve besluitvorming op Fase 1 reduceren we de structurele uitvoeringskosten in 2026 met € 77.430 (0,78 fte).

F Meer eenvoud in de uitvoering
Binnen meer eenvoud in de uitvoering maken we per 2026 voor de programma's een slag met lean werken om tot effectievere en efficiëntere processen te komen. Daarbij hoort ook dat wij meer gaan

werken vanuit de gedachte van eenvoud en vertrouwen. WIL komt met een invulling voor meer eenvoud in de uitvoering middels een plan van aanpak in Q1 2026.

G Verbrede inzet op terecht in de uitkering
Voor 2026 willen we concreet invulling geven aan terecht in de uitkering. Wij komen in Q1 2026 met een concreet plan van aanpak die een invulling geeft aan deze actielijn.

H Verbrede inzet op parttime werken
De verbrede inzet op parttime werken is een aanpak rondom een aantal doelgroepen (denk aan eenoudergezinnen en jongeren) en is onderdeel van het regionale SILW-proces. Voor deze groep wordt in samenspraak met de Lokale WerkTeams en de gemeenten een aanpak opgesteld. Het doel is om acties te formuleren die op termijn ervoor zorgen dat parttime werken op het niveau van de benchmark komt. WIL speelt een uitvoerende rol in dit plan. De participatie van de gehele keten hierin is voorwaardelijk voor het behalen van geformuleerde doelstellingen. Hoe en met welke inzet WIL bijdraagt aan deze actielijn zal in afstemming zijn met de ketenregisseur van SILW.

I Verbrede inzet op economische participatie
In de Lekstroom zitten in verhouding tot de benchmark meer mensen in de uitkering dan nodig. Hen aan het werk helpen is evenwel niet eenvoudig binnen de huidige constellatie van afspraken en verantwoordelijkheden in de Lekstroom. Door de inzet vanuit SILW zal op dit onderwerp in 2026 een betere uitgangspositie zijn om meer kwetsbare inwoners en klanten (naar vermogen) te laten participeren. Door inzet van de Lokale WerkTeams, WIL en WerkwIJSS worden er meer inwoners aan het werk geholpen en doen zij geen beroep meer op een uitkering.

Een interessant instrument hierbinnen is de zogenaamde LoonKostenSubsidie (LKS). Dit is een krachtig instrument om inwoners richting werk te begeleiden en aan het werk te houden. Ook hiervoor wordt in samenspraak met Lokale WerkTeams, gemeenten en WIL regionaal een aanpak vastgesteld om het gebruik van het instrument te optimaliseren. Wederom is hier het doel om de LKS op het niveau van de benchmark te brengen. WIL speelt een uitvoerende rol in dit plan. Ook hier geldt dat participatie van de gehele keten voorwaardelijk is voor het behalen van geformuleerde doelstellingen.

d. Organisatorische en financiële doorkijk
Vanaf november 2025 heeft WIL een programmamanager aangesteld die zich focust op de ontwikkelagenda en onderstaande actielijnen. De programmamanager heeft de rol om de actielijnen aan te jagen, te monitoren en te verbinden en de doelstellingen (beleidsmatig en financieel) te behalen. De voortgang richting het bestuur wordt verzorgd door de directeur (a.i.) van WIL die voortgang en resultaten op de ontwikkelagenda op deze tafel verzorgt.

De meeste actielijnen hebben de doelstelling om impact te hebben (op de dienstverlening) voor onze inwoners. De inwoner merkt dit doordat onze dienstverlening bijvoorbeeld eenvoudiger of sneller wordt, of dat er meer wordt uitgegaan van vertrouwen. De inwoners kunnen de impact van de Ontwikkelagenda ook merken doordat wij met hen actiever stimuleren richting parttime werk of economische participatie. Overall is de impact die we beogen te vangen onder de noemer meer (financiële) bestaanszekerheid.

Het grootste deel van de actielijnen vraagt om (incidentele) investeringen, met her en der een structurele investering door structurele capaciteitsinzet. Deze bedragen zijn nu niet meegenomen en worden pas meegenomen als ze goed zijn gekwantificeerd zoals bij bijvoorbeeld fase 1 van de actielijn harmonisatie. Wel is er in 2026 een bedrag gereserveerd voor de algehele Ontwikkelagenda van € 200.000,- De kosten gaan voor de baten uit, en het is belangrijk om een impuls- of investeringsbudget te hanteren om uitvoering te kunnen geven aan deze actielijnen. Tegelijkertijd verwachten we ook beschrijvingen van resultaten en (financiële) opbrengsten zodat we scherp in beeld krijgen hoe snel inverdieneffecten optreden. Deze financiële doorkijk hoort bij de inhoudelijke plannen van aanpak die voor een aantal actielijnen volgen in Q1 2026. Voor een meer uitgebreide beschrijving van de Ontwikkelagenda WIL 2026-2028 verwijzen we naar het Meerjarenbeleidsplan WIL 2026-2028, eveneens opgenomen als bijlage van deze Kaderbrief.

3. Financiële paragraaf

Voor wat betreft de financiële uitgangspunten verwijzen wij naar de meerjarenbegroting in het Meerjarenbeleidsplan WIL 2026-2028. Onderstaand treft u de Meerjarenbegroting WIL 2027-2029 aan; de jaarschijf 2027 is hierin goed zichtbaar.

Financiële samenvatting	Begroting 2026	1e BW 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Programma Inkomen	52.216.518	52.674.113	55.937.475	59.427.883	63.186.867	67.425.062
Programma Werk	5.951.806	6.068.686	6.414.883	6.624.667	6.843.262	7.071.037
Programma Inkomensondersteuning	8.295.313	8.545.474	8.830.847	9.199.543	9.627.236	10.074.939
Bedrijfsvoering	9.767.230	10.537.938	9.988.381	10.314.799	10.653.231	11.003.549
Programma DVO SW	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000
Totaal	**77.380.868**	**78.976.211**	**82.321.585**	**86.716.892**	**91.460.595**	**96.724.588**

Bijdragen gemeenten	Begroting 2026	1e BW 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Houten	*17.771.826*	*18.069.192*	*18.850.927*	*19.881.898*	*20.998.962*	*22.256.377*
IJsselstein	*16.361.264*	*16.694.399*	*17.420.846*	*18.366.722*	*19.388.711*	*20.510.258*
Lopik	*5.057.493*	*5.141.253*	*5.382.463*	*5.694.271*	*6.031.949*	*6.435.776*
Nieuwegein	*38.082.285*	*38.963.367*	*40.559.349*	*42.666.002*	*44.932.973*	*47.414.177*
Vijfheerenlanden	*108.000*	*108.000*	*108.000*	*108.000*	*108.000*	*108.000*
Totaal bijdragen gemeente	**77.380.868**	**78.976.211**	**82.321.585**	**86.716.892**	**91.460.595**	**96.724.588**

4. P&C-cyclus boekjaar 2027 en planning

De Kaderbrief 2027 is de start voor de P&C-cyclus voor het boekjaar 2027. De Kaderbrief schetst de voornemens die in de Begroting 2027 worden opgenomen. De raad heeft hierbij een formele rol door de zienswijzeprocedure. De Kaderbrief kan niet los worden gezien van de volgende onderdelen van de P&C cyclus. We zetten deze tabelmatig op een rij:

De 1e Begrotingswijziging 2026 en het Meerjarenbeleidsplan 2026-2028 worden hier genoemd omdat de (ontwerp) Begroting 2027 voor een belangrijk deel voortbouwt op de keuzes die bij de stukken worden gemaakt.

Wanneer krijgt u iets van WIL?	Wat?	Vorm?	Bespreking in uw raad
November 2025	1ste Begrotingswijziging 2026	Formeel zienswijzeproces	Januari/februari 2026
November 2025	Kaderbrief 2027	Formeel zienswijzeproces	Januari/februari 2026
April 2026	Ontwerpbegroting 2027	Formeel zienswijzeproces	Mei/juni 2026
Mei 2026	Gesprek met de raadsleden (op inhoud en financieel) m.b.t. actuele ontwikkelingen	Gesprek met de raad	Q2 2026
Oktober 2026	Gesprek met de raadsleden (op inhoud en financieel) m.b.t. de koers van WIL	Gesprek met de raad	Q4 2026
November 2026	1e begrotingswijziging 2027	Formeel zienswijzeproces	Januari/februari 2027
November 2026	Kaderbrief 2028	Formeel zienswijzeproces	Januari/februari 2027

Tot slot

We leggen u deze Kaderbrief voor in de aanloop naar de Begroting 2027. Beiden zijn gestoeld op het Meerjarenbeleidsplan 2026–2028. Samen met de Lekstroomgemeenten spannen we ons de komende tijd graag in voor verbeteringen voor onze inwoners. Naast deze inspanningen blijven we streven naar een continue en betrouwbare dienstverlening waar onze inwoners van op aan kunnen.

Ook voor 2027 kunt u erop rekenen dat wij ons, in samenwerking met u en de andere deelnemende gemeenten blijven richten op:

1. Een duidelijke en zorgvuldige uitvoering vanuit onze opdracht. Met als doel meer financiële bestaanszekerheid en meer inwoners die participeren in de vorm van werk.
2. Wij houden de kwaliteit van de dienstverlening aan inwoners op een hoog niveau.
3. Een duurzaam effectieve en efficiënte uitvoering die past bij onze opdracht en de beschikbare middelen.
4. Een toekomstgerichte uitvoering en beleidsontwikkeling. Hiermee ontwikkelen wij onze dienstverlening door.
5. Een flexibele organisatie die meebeweegt met de ontwikkelingen en uitdagingen die zich voordoen. Maar dit doen wij met behoud van focus waarbij de inwoner voorop staat.
6. Met toewijding plegen we onze inzet binnen de regionale doorontwikkeling van onze Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt (SILW), gezamenlijk met de gemeenten en WerkwIJSS.

Met vriendelijke groet,

Ellie Eggengoor
Voorzitter AB Werk en Inkomen Lekstroom

Benyamin van Raalte
Directeur Werk en Inkomen Lekstroom (a.i.)

Bijlage

Ontwikkelagenda WIL 2026-2028

Actielijn	Primaire insteek	Context	Beoogde impact op inwoners en beweging die we als WIL willen maken	Beoogde financiele impact op opgaven Lekstroom	Materiele uitwerking op begroting WIL	Domein WIL waar dit speelt
Brede toegang Poort	Dienstverlenings-opgave	Groot deel inwoners heeft een hulpvraag die meer dimensionaal is. Ook binnen WIL betekent dit vaak dat een inwoner hiervoor bij meerdere loketten moet zijn. Het verbeteren van het poortproces/verbreden toegang in deze is breed gedragen wens/noodzaak.	Voor inwoners een plus doordat ze in 1 keer geholpen worden en in samenhang; vaak ook sneller met meer dienstverlening (naast een uitkering bv. ook de minimaregelingen waar ze eventueel recht op hebben). Beoogd maatschappelijk effect: financiele bestaanszekerheid inwoners neemt toe, minder inwoners onnodig in armoede. Efficiency en kwaliteit dienstverlening nemen overall toe; met als kern: meer eenvoud.	Levert geen besparingen op, maar voorkomt wel toekomstige hogere uitvoeringskosten i.r.t. afstemming die anders nodig is. Vraagt wel beperkt investeringsbudget.	Structureel niet; vraagt hooguit beperkt Een grove inschatting van het investeringsbudget is € 50.000 per jaar (procesondersteuning, voorlichting/communicatie en training/coaching).	Inkomen, Inkomensondersteuning, Werk
Meer lokale/afgestemde dienstverlening	Dienstverlenings-opgave	Het gericht vooruit helpen van veel inwoners vraagt om een stevig lokaal samenspel. Dat is makkelijker als WIL ook deels lokaal werkt. Dit is een breed gedragen wens/noodzaak. We lopen hier in de praktijk met enkele pilots al op vooruit. WIL kan dit niet alleen. Dit vraagt ook lokale inzet en lokaal bestuurlijk commitment!	Positief voor de inwoner doordat problemen vaak sneller en beter in samenhang opgepakt zullen worden, zonder dat de inwoner tussen wal en schip kan raken. Actielijn zorgt ook voor meer eenvoud en maatwerk. Beoogd maatschappelijk effect: we organiseren dienstverlening dichterbij inwoners. Efficiency en kwaliteit dienstverlening nemen overall wel toe; met als kern: meer eenvoud en maatwerk.	Levert geen besparingen op, maar voorkomt wel toekomstige hogere uitvoeringskosten i.r.t. afstemming die anders nodig is.	Niet; vraagt waarschijnlijk wel beperkt lokaal investeringsbudget.	Inkomen, Inkomensondersteuning, Werk
Digitaliseren/ automatiseren dienstverlening	Dienstverlenings-opgave	Dienstverlening WIL is voor een deel nog fysiek handwerk, mede door complexiteit dienstverlening (=regelingen, aanvraagprocessen, e.d.). Grotere mate van digitalisering dienstverlening is meer eigentijds en sluit ook aan bij wens deel inwoners. Met een vereenvoudigingsslag vooraf is -vervolgens- automatisering van een deel van de dienstverlening mogelijk. Dit biedt ruimte om inzet te focussen op inwoners die minder zelfredzaam zijn. Uiteraard blijft niet digitaal aanvragen nog steeds mogelijk.	Positief voor groot deel van de inwoners; zij kunnen waar en wanneer ze willen ondersteuning en hulp aanvragen en zo mogelijk ook per omgaande helderheid krijgen of ze ergens wel/niet recht op hebben. Beoogd maatschappelijk effect: minder financiele stress en meer maatwerk indien nodig. Efficiency en kwaliteit dienstverlening nemen overall toe; met als kern: meer eenvoud, vertrouwen, maatwerk en snelheid van handelen.	Levert afhankelijk van mate van digitalisering en automatisering besparingen op, maar waarschijnlijk niet de eerste 3 jaren. Voorkomt toekomstige hogere uitvoeringskosten omdat handwerk duur is.	Structureel en qua investeringsbudget nu nog niet in te schatten; vraagt vooralsnog stevig investeringsbudget.	Inkomen, Inkomensondersteuning, Werk Bedrijfsvoering (ICT)
SILW (=Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt)	Dienstverlenings-opgave	Toenemend deel inwoners/klanten WIL is duurzaam participeren afhankelijk van (blijvende) intensieve ondersteuning (bv. via LKS, jobcoaching, beschutte werkplekken, e.d.). Dit vraagt om meer sociale infrastructuur dan we nu hebben in de Lekstroom. Met SILW is in 2024 een verkenning gestart die in de periode 2026-2028 moet leiden tot de gewenste toekomstgerichte sociale infrastructuur. Het Rijk verplicht gemeenten hiertoe ook. WIL kan dit niet alleen. Dit vraagt ook lokale inzet en lokaal bestuurlijk commitment!	Positief voor de inwoners. Een groter deel van de inwoners is in staat om economisch te participeren of daar naar toe te groeien. Voor een goede werking van de arbeidsmarkt is dit ook van belang om het nog niet benutte arbeidspotentieel te activeren. Beoogd maatschappelijk effect: meer inwoners die participeren naar vermogen, meer maatwerk, en meer financiele bestaanszekerheid. Bijkomend effect is een lager BUIG bestand en minder regelingskosten. Efficiency en kwaliteit dienstverlening nemen overall eveneens toe; met als kern: een voldoende schaalniveau.	Levert mogelijk besparing op de uitvoeringskosten op, afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden. Als de gecreëerde infrastructuur ook benut wordt, is een stevige besparing op de regelingskosten zeer realistisch (zie hierna ('verbrede inzet op economische participatie'). Vraagt vooralsnog stevig investeringsbudget Dit kan waarschijnlijk uit het beschikbare Rijksbudget worden gefinancierd	Structureel nu nog niet in te schatten omdat verkenning SILW nog loopt.	Werk

Harmonisatie bijzondere bijstand en minimaregelingen	Dienstverlenings-opgave	De regelingen verschillen tussen de Lekstroom gemeenten, zowel qua aard van de regeling, qua hoogte van de bijdrage als het wel/niet aanwezig zijn per gemeente. Het meer gelijk trekken van deze regelingen is een breed gedragen wens/noodzaak, i.i.g. voor inwoners, Cliëntenraad en de uitvoering. WIL kan dit niet alleen. Dit vraagt lokaal bestuurlijk commitment!	Positief voor de inwoners: leidt tot snellere/betere uitvoering met lagere doorlooptijden en meer eenvoud en transparantie. Beoogd maatschappelijk effect: minder financiele stress. Efficiency en kwaliteit dienstverlening nemen overall toe; met als kern: meer eenvoud en snelheid van handelen.	Levert afhankelijk van mate van harmonisering een besparing op de uitvoeringskosten op.	Uitgaande van een geleidelijke harmonisatie schatten we t.o.v. 2025 een besparing op de uitvoeringskosten in van € 100.000 (1 fte) in 2026, € 150.000 (1,5 fte) in 2027 en €200.000 (2 fte) in 2028.	Inkomensondersteuning Inkomen (UKA) Bedrijfsvoering (B&B)
Meer eenvoud en vertrouwen in de uitvoering	Financiële en dienstverlenings-opgave	De uitvoering van de sociale zekerheid is mede door lokale wensen en minder eigentijdse werkwijzen niet altijd efficiënt en klantvriendelijk. Met de Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL werken we sinds 2023 aan een versimpeling; die we graag verder willen doortrekken en borgen. Wat we 'afbreken' is het de vergaande mate van control in onze werkwijzen, regels en verordeningen. Het draagvlak hiervoor is groot. WIL kan dit niet alleen. Dit vraagt lokaal bestuurlijk commitment!	Dit is voor inwoners goed nieuws. Zij zullen wat we doen meer als hulp en dienstverlening ervaren, dan als ondersteuning met tig randvoorwaarden, en vanuit gepercipieerde ongelijkheid. Beoogd maatschappelijk effect: financiele bestaanszekerheid neemt toe, meer maatwerk, minder onnodige armoede en minder financiele stress. Efficiency en kwaliteit dienstverlening nemen parallel aan snelheid en mate van versimpeling toe; met als kern: meer eenvoud en meer vertrouwen (en meer risico).	Levert afhankelijk van de snelheid van vereenvoudiging en de mate waarin we 100% zekerheid willen loslaten een besparing op de uitvoeringskosten op. Het hogere risico dekken we deels af door de actielijn 'verbrede inzet op rechtmatigheid' (zie hierna). Een beperkt investeringsbudget is nodig. De mate waarin we in onze versimpeling slagen, bepaalt ook de snelheid die we kunnen maken op de actielijn 'digitaliseren/ automatiseren' (zie hiervoor).	Uitgaande van een geleidelijke uitrol schatten we een besparing op de uitvoeringskosten in t.o.v. 2025 van € 100.000 (1 fte) in 2026, € 150.000 (1,5 fte) in 2027 en €200.000 (2 fte) in 2028. Een grove inschatting van het investeringsbudget is € 50.000 per jaar (lean support vanuit Bedrijfsvoering).	Inkomen Werk Inkomensondersteuning Bedrijfsvoering
Verbrede inzet op terecht in de uitkering	Financiële opgave	We willen dat inwoners terecht een uitkering van ons ontvangen. Het begrip rechtmatigheid speelt hierin nu nog een belangrijke rol. Door meer vanuit vertrouwen te gaan werken, zullen we ons dienstverleningsproces op onderdelen moeten herijken. In de kern: alle klantcontacten hiervoor benutten, de poort anders inrichten en regelmatig checken op er een mogelijk recht op voorliggende voorzieningen is (naast een basisinzet vanuit handhaving zelf). Dit is een doorontwikkeling van de lijn die we met de Herijking Opdracht en Dienstverlening WIL hebben ingezet. Dit vraagt ook lokale inzet vanuit de lokale werkteams en lokaal bestuurlijk commitment!	De kwaliteit van dienstverlening neemt ook toe, met voor inwoners meer zekerheid over hun recht op een uitkering en minder kans op eventueel gedoe. E.e.a. is ook positief voor inwoners doordat een deel elders een inkomensvoorziening zal krijgen met gunstigere voorwaarden. Bovendien wordt eerder geconstateerd als een inwoner niet terecht een uitkering ontvangt, zodat gevolgen hiervan niet onnodig negatief (financieel) negatief zijn voor de inwoner. Beoogd maatschappelijk effect: minder financiele stress, meer duidelijkheid waar inwoners recht op hebben, minder inwoners met problematische schulden.	Levert een besparing op de regelingskosten op, die gaandeweg de periode 2026-2028 kan oplopen (als de nieuwe manier van werken meer ingeburgerd is). Een beperkt investeringsbudget is hiervoor wel noodzakelijk.	Uitgaande van jaarlijks een scan voorliggende voorzieningen en een gematigd effect (10 uitkeringen minder per jaar) is een besparing op de regelingskosten BUIG van € 120.000 per jaar realistisch. Een grove inschatting van het investeringsbudget is € 90.000 per jaar (voor trainingen en 0,8 fte extra kwaliteitsadviseur bij Inkomen).	Inkomen, Werk
Verbrede inzet op parttime werken	Financiële opgave	Minder dan 7% van de klanten van WIL werkt parttime; dat is ruim onder de benchmark (van ca. 10%); . Hier is geen logische reden voor. Dit. kost meer aan uitkeringen dan nodig, nog los van tal van andere effecten (participeren is goed voor klanten, is de opmaat naar uitstroom). WIL kan dit niet alleen. Dit vraagt ook lokale inzet en lokaal bestuurlijk commitment!	Positief voor inwoners doordat een groter deel participeert en stappen neemt richting meer financiële bestaanszekerheid. Als dit niet volledig haalbaar is, doen zij mee naar vermogen. Het draagt bovendien bij aan vertrouwen omdat de onzekerheden over wisselende inkomsten opgevangen worden en de klant een stabiel inkomen krijgt. Een belangrijk aandachtspunt is wel een adequate begeleiding hierbij gelet op de armoedeval en de ingewikkeldheid van het toeslagensysteem. Beoogd maatschappelijk effect: meer inwoners die participeren naar vermogen, minder armoede en problematische schulden, financiele bestaanszekerheid inwoners neemt toe.	Levert een besparing op de regelingskosten op, die gaandeweg de periode 2026-2028 kan oplopen (als we hierop meer slagen gaan maken). Een stevig investeringsbudget is hiervoor wel noodzakelijk, omdat niet alleen geïnvesteerd moet worden op voorlichting en communicatie, maar de doelgroep ook extra ondersteuning vraagt (op werk en inkomen (simpel switchen bijvoorbeeld).	Uitgaande van een beperkte groei van jaarlijks 1% (ca. 20 ½ uitkeringen minder), is een besparing op de regelingskosten BUIG van € 120.000 in 2026, € 240.000 in 2027 en € 360.000 in 2028 (t.o.v. 2025) realistisch. Een grove inschatting van het investeringsbudget is € 100.000 per jaar (1 fte verdeel over Inkomen en Werk). De kosten voor inkomensvrijlatingen zijn nu niet in te schatten	Inkomen Werk Bedrijfsvoering (ICT, B&B, communicatie)

Verbrede inzet op economische participatie	Financiële opgave	In de Lekstroom zitten meer inwoners volledig in een uitkering dan nodig en het Rijk begroot (we behoren bij de onderste 20%); er is geen logische reden waarom de Lekstroom in deze onderpresteert. Nog los van de positieve effecten van werken voor inwoners, e.e.a. kost meer aan uitkeringen dan nodig; maar bovenal: het Rijk dekt de uitkeringslasten pas af vanaf de bovenste 50%). In het licht van het ravijnjaar en de jaren erna, betekent niets doen per definitie een begrotingstekort. Met SILW hebben we de hiervoor benodigde infrastructuur (straks) in huis (zie hiervoor); zonder focus en keuzes evenwel kan SILW niet renderen. WIL kan dit niet alleen. Dit vraagt ook lokale inzet en lokaal bestuurlijk commitment!	Positief voor inwoners doordat een groter deel participeert en stappen neemt richting meer financiële bestaanszekerheid. Beoogd maatschappelijk effect: financiele bestaanszekerheid inwoners inwoners neemt toe, meer inwoners die participeren naar vermogen, minder armoede en problematische schulden.	Levert een forse besparing op de regelingskosten op, die gaandeweg de periode 2026-2028 kan oplopen (als we hierop meer slagen gaan maken). Een stevig investeringsbudget is hiervoor wel noodzakelijk, omdat niet alleen geïnvesteerd moet worden op voorlichting en communicatie, maar de doelgroep ook extra ondersteuning vraagt.	Uitgaande van een beperkte groei van jaarlijks 2-3% (ca. 40 hele uitkeringen minder), is een besparing op de regelingskosten BUIG van € 500.000 in 2026, € 1.000.000 in 2027 en € 1.500.000 in 2028 (t.o.v. 2025) realistisch. Een grove inschatting van het investeringsbudget is € 300.000 in 2026 (3 fte bij Werk) oplopend naar € 500.000 in 2028 (6 fte extra bij Werk).	Inkomen Werk

Optioneel

Bijzondere regelingen en minimaregelingen	Financiële opgave	Het Rijk financiert de gemeenten voor slechts een deel van de vigerende regelingen en voor zover tot een inkomensgrens van 100% bijstandsnorm. Voor de meeste regelingen geldt een hogere inkomensgrens. Zeker in het licht van het ravijnjaar leidt dit tot een tekort in de begroting. Terug naar de basis zou dit gat voor een belangrijk deel kunnen dichten. WIL kan dit niet alleen. Dit vraagt ook lokaal bestuurlijk commitment!	Voor een deel van de inwoners (degenen die op en onder de 100% zitten) is dit positief omdat WIL dan beter maatwerk kan leveren en beter kan aansluiten op wat nodig is in de situatie van de klant. Voor een ander deel van de inwoners is dit minder goed nieuws. Zij krijgen een lagere vergoeding of hebben geen recht. De zekerheid om de meest kwetsbare inwoners 100% en goed te kunnen blijven helpen is hierdoor wel meer gegarandeerd.	Terug naar de basis betekent een lager bereik met minder regelingskosten en een eenvoudigere, meer efficiënte uitvoering.	Uitgaande van 100% als norm is een structurele besparing op de regelingskosten van minimaal € 200.000 per jaar realistisch (i.c.m. een redelijk geautomatiseerde aanvraag boven de 100%) In bijgaande begroting is deze optie nog niet verwerkt.	Inkomensondersteuning

Overall en grofweg levert de Ontwikkelagenda WIL 2026-2028 financieel het volgende plaatje op (bedragen afgerond op 50.000).

	2026	**2027**	**2028**
Besparing op uitvoeringskosten	€ 200.000	€ 300.000	€ 400.000
Besparing op regelingskosten	€ 940.000	€ 1.500.000	€ 2.100.000
Investeringsbudget	€ 540.000	€ 600.000	€ 750.000
Bruto saldo t.o.v. de (meerjaren)begroting in het MJBP	➢ -/- € 600.000	➢ -/- € 1.200.000	➢ -/- € 1.750.000
Optionele besparing regelingskosten	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000